

Catalunya Artística

Any I * Barcelona 9 Agost 1900 * Número 9

Artistas catalanas d'òpera

Sra. Blanxart de Abades

Redacció y Administració
Raurich, 20, pral.

L' ANARQUISME Y EN LAGARTIJO

L' assassinat del Rey d'Italia y 'ls atentats contra 'l Sha de Persia y 'l Rey de Servia, han posat altra vevada sobre 'l *tapete* el pahorós problema del anarquisme.

¿Qu' es l' anarquisme? L' anarquisme es una negació, y jamay cap negació ha representat cosa bona.

La premsa de gran circulació, els escriptors de cap d'ala, els politichs, els governants, han senyalat infinitat de vegadas els medis que, al seu parer, acabarian ab la plaga anarquista. Els uns diuhen: "l' anarquista es un gos rabiós qu' embesteix contra la Societat, y es necessari exterminarlo." Repliquen els altres: "l' anarquista es un ser que ha sortit del matrimoni de la miséria ab la ignorància; salvém al home, donémli pa, instruimlo, y l' home deixarà d' esser anarquista..."

¿Qui té rahó? Ni 'ls uns ni 'ls altres.

Els fets demostran qu' es punt menos que inútil la mes enérgica represió. El cástich ab la mort no dona la solució al problema. Es un sacrifici que fan gustosos, sense arrepeniment, ab cinisme, y els aixeca (als ulls de sos sectaris) á las alturas del martiri.

Es clar que 'l millorament de las classes menesterosas amaynaria 'ls efectes del anarquisme. L' home que no te necessitats, l' home que al mirarse la butxaca se la veu plena de diner, no considera la vida com un destorb ni te á la Societat per injusta. Aixó es cert; pero també ho es que l' home no viu solsament de pá. No está provat, ni molt menos, que aqueixos grans assessins hagin passat una existència miserable. Homes tots ells de recursos, adestrats en algun art ú ofici, sempre trobarían els medis necessaris pera viurer.

No es la falta de pa ni la carència d' ilustració lo que fa carregar la bomba ó empunyar un ganivet ó un revólver. Tots ells saben llegir y escriurer; alguns posseheixen várias llenguas; de Angiolillo va dirse qu' era escriptor; de Bressi s' afirma qu' es un dels deixebles mes llestos de Malatesta...

Educant al poble, sembrant la llevó de la ciencia juntament ab la llevó de la virtut; practicant la caritat els que poden, usant de bona fé en els pactes.... es com s' acabaria ab aqueixa plaga social. Mes pera destruir l' anarquisme abaix, es necessari comensar pera desterrarlo de dalt; de dalt han de sortir, pera que siguin profitosas, totas las regeneracions; de las alturas del Poder han de arrencar els exemples d' ordre, de judici, de virtut, de patriotisme....

Are m' adono qu' estich parlant d' un assumpto molt sério. ¡Bah! Parlém de cosas

menos negres; parlém d' art... ¡Ah! tampoch podém enrahonarne, l' art está de dol, l' art plora, l' art dorm... S' ha mort en *Lagartijo*, y ens havém de posar la glassa al sombrero y la franja negra al bras. *El arte ha sufrido un golpe rudísimo...*

Las premsas dels periódichs de gran circulació encare gemegan. En *Lagartijo* ha mort pobre; no ha deixat mes que un milió de pessetas als seus hereus. ¡Cuants sabis, cuants poetas, cuants artistas de debó no han mort sense que 'ls diaris els hi dediquessin una sola ratlla!... ¡Cuants artistas célebres s' acontentarían ab la centésima part de la fortuna del *Califa del toreo!*...

CONDOMINES.

EL CÁSTICH

L' ESPÓS:

...Contempla 'ls, son aquí; son el fills nostres, els fruyts sagrats de nostre amor. ¡Abrássals!

Y venen á buscarte perque senten freda la llar sense el calor de mare.

Recordan qu' altres temps tu 'ls adormias bressantlos afanyosa y que sas llágrimas secabas ab un bés plé de tendresa; recordan qu' ets la mare qu' anyoravan, recordan qu' ets el tot de sa existència.

Contempla 'ls fit á fit, sos ulls esguarda, penetra dins son ánima ignocenta y mira 'ls somnis d' infantesa santa endolats pel trist vel de l' abandono.

¡Pobrets! Tot ho han sabut; la bèstia humana la història 'ls hi ha contat, la trista història d' aquell moment fatal:

«La vostre mare

—els hi ha dit ab udol d' horrible fera—
un jorn us va deixar, ¡no us estimava!
Un home molt galán vá dirli ¡t' aymo!,
y ella 'l eregué. ¡Pot tant una paraula!
Després ab ell fugí y abandonantvos,
seguint el nou amor qu' l' encisava
deixá 'ls seus fills sense l' amor més útil
y á uns altres fills robá l' amor de pare.»

Contempla 'ls altre cop. Venen frisosos de sentir tas caricias que son santas, perqué bona ó dolenta sempre, sempre, caricias d' nna mare son sagradas.

Plora esposa y ton plor amari 'l rostre dels fills d' aquell amor qu' ants ens lligava, d' aquell amor sublim que vam jurarnos una tarde d' istiu cuan fadigada la terra s' adormia ab la serena tranquil·litat d' un àngel.

L' ESPOSA:

Veniu fills de mon cor; miréu mos brassos oberts ben amplament. Soch vostre mare.

Aixis ben fort, fills meus, mon cor es vostre.
Aixis ben fort, fills meus, un bés..... un altre.....

Miréume fit á fit, jo us demano,
no ho mereixo, ja ho sé, més us soch mare.

Plorém, fills meus, plorém; jo de tristura,
vosaltres d'alegria sobirana;
jo d'arrepentiment per ma follia,
per esborrar el meu pecat, vosaltres.

Abrasséume altre cop: la veu augusta
de la Naturalesa, la veu santa
de la sanch qu'us nudreix, mon crim esborra,
perdonéume, fills meus, fillets de l'ànima.

Y tú mon tendre espós, ab má robusta
castiga 'l crim d'amor, y la venjansa
saboreja si vols ¡tot ho mereixo!
Castiga á la qu'adúltera matava
la ditxa de ton cor. Las lleys mesquinas
senyor de mi t'han fet: ets home, ¡mátam!

L. 'ESPÓS:

Escolta de mos llabis la sentència:
Pot més l'amor que mon poder: ¡abrassam!

JOAN OLIVA BRIDGMAN.

POSTA DE SOL

Ja 's ponía 'l sol cuan jo enfilava la carretera;
aquella carretera trista, d'un groch terrós, que vo-
rajada per duas rengleras d'arbres raquitichs, á
mitj esfullar y encaixonada entre rojos marges, pu-
java á dret fil suaument, un aplastat turonet.

Jo caminava depressa. Desitjava guanyar la cos-
ta pera disfrutar del cuadro hermós que d'allí dalt
havia d'oferir la plana inmensa al esser il·luminada
per la daurada llum del sol ponent... Y mitj suhant,
neguitós, casi corrents, tras... tras... tras mi hi atan-
sava poch á poch.

Al serhi vaig respirar satisfet. Lo primer que 's
representá á ma vista fou la mateixa carretera;
aquella carretera que s'endinzava pujant y baixant
per entre un seguit de frescos y verdosos camps, fins
que, al lluny, molt lluny, com una estreta cinta, s'
escorria cap al riu de plata enlluhernadora y, alla-
vors, juntantse, serpentejant ajermanats, s'allunya-
van plana enllá fins á perdres en l'horitzó ruent.

Caminant un xich, vaig descobrir un trós de la
grandiosa plana, que s'extenia sota aquell cel en-
cés, d'una blancor transparent y poética que feya
mitj aclucar els ulls, en tant l'esperit s'enlayrava
al contemplar la grandiositat de l'encantadora Na-
tura.

Peró aquella llum fresca s'anava apagant y en-
rogint, ensemps la plana s'enfosquia y en mitj de
misteris es preparava pel repós tranquil de la calla-
da nit.

Jo, séguint l'encaixonada carretera, sentia petar
la pols sota las botas, mentres, á bon pas, un xich

abstret per la sublimitat del paisatge anava fent
camí.

Tot d'una, baixant la vista, vaig veure á un ho-
me assegut en el rech de la carretera. Tenia la cara
amagada entre las mans y els còlzers apoyats sobre
'ls genolls; no duya res al cap. Sos cabells negres y
brillants estavan bruts de pols lo mateix que son
vestit fosc y desllustrat.

Procurant fer lo menos soroll possible, vaig pas-
sar per devant seu. No 'm va senti. Sempre igual,
arrupit, amagantse la cara entre las demacradas
mans, semblava que dormís.

—Deu esser boig—vaig dirme y, apretant el pas
vaig seguir mon camí.

Com mes anava, els marges de la carretera mes
baixos se feyan y, ja eran tan petits, que d'un bot
vaig plantarme dalt d'un d'ells desitjós de poder
contemplar el panorama ab llibertat.

Casi no s'hi veyá. La cendrosa plana s'escorria
tristement fins á confóndres, al lluny, ab la foscor
del cel. Tot callava. ¡Quina melangia! ¡Quin senti-
ment tenian aquells camps endormiscats aplanantse
sota un cel mort, apagat. ¡Quin misteri no hi havia
en aquelles negres arbredas que quietas, magestuo-
sament semblavan arrupirse baix la pressió de l'hu-
mida y fosca atmósfera!... ¡Que trist era veure mo-
rir el dia y atansarse la nit!...

Jo contemplava aixó abstret, cuan de repent, es-
tripant l'ayre, arribá á mas orelles l'espatéch aixor-
dador d'un tret de pistola.

Al sentirlo, tot jo 'm vaig estremir y d'un bot
vaig saltar á la carretera mentres la detonació resso-
nava pels àmbits y trencant el religiós silenci d'
aquella hora quieta, retrunyint, es perdia camps en-
llá fins á morir-se.

Un cop á la carretera, vaig mirar aturadit vers
ahont creya havia tingut lloch l'explosió. Com qu'
era tan fosc no vaig poder veure 'l fum, pero si vaig
observar qu'al mitj del camí rebregantse ab la pols,
se removia una taca negra. El cor me doná un so-
trách. ¿Si fora 'l boig?... y corrent, tremolós, vaig
dirigirme cap allí mirant fixament la taca que, sen-
se moures, geya atravessada.

Y... ell era! A la poca llum que restava lo vaig
poguer contemplar.

Tenia 'l cap brut de pols ensagnada y las sevas
faccions estavan violentment contretas... Ab tot, vaig
coneixer qu'era jove... molt jove...

Das horas després caminavan per la carretera
tres homes. El de devant, gronxava mandrosament
un fanal mitj apagat; els altres lo seguian arrosse-
gant els esclòps y portant entre mitj el relliscós ca-
davre del jove, que, penjantli 'ls brassos ratllava ab
las mans enrampadas la pols de terra.

Els homes s'allunyavan poch á poch y peresosa-
ment. A cada instant, la llum del fanal era mes mor-
ta, fins que 's perdé en la negror d'una arbreda y...
tot quedá com avans. Ni un soroll crehuava l'ayre
quiet, mentres la carretera, com sempre, s'endinza-
va somorta, aclarida per la feble resplandor de las
estrellas qu'espuñejavan en el cel.

JOAN OLLER RABASSA.

LA INSTRUCCIÓ

Premiada en el Certamen Literari del Centre
Català de Manlleu, en 1895.

Sens' la Instrucció ¿que fòra
la Humanitat que, boja, 's desespera
per la enlluernadòra
ciència; ab la quimera
de may ab la foscor tornar enrera?

¿Que fòra 'l Mon sens ella?
¡sí es sócol de la vida y font ditxosa
d' un' aygua pura y bella
que l' ànima setosa
ab goig mulla sovint, ben agradosa!...

Un cau d' isarts, un antre
hont la llúm divinal no s' hi veuria,
y del Progrés l' encuantré
ab el Mon no 's faria
ja may; que la foscor sols regnaria.

Y, Deu, oberts els brassos
per' rébre en ells al hom' que 'n sia digne
no tindria, qu' els llassos
del esclavatge indigne
serian sols del hom' merescut signe.

El Mon en sa carrera
per sempre creuharia currioladas,
y en llóch may la dressera
veuria, y sas petjadas
serian com de fera las grapadas.

De la Naturalesa
ja may tot lo grandió admirariam,
puig la volada extesa
vers á 'l Avern tindriam
y á la llúm del Progrés may volariam.

!Oh, quina greu tristura
duría nostre cor pe 'l Mon fent via!
¡quins feixos d' amargura!
¡quins glops de melangia
á flor de llavi l' home portaria!...

Mes are no; la Vida
tenim cual mereixém per nostre estudi;
la Instrucció benehida,
dels Génis 'sent preludi
fá sempre que 'l cor digui:—¡Que no mudi
may la missió del home
de ser lo que 'l gran Deu bondadós mana,
en tant la dolsa aroma
del bell Sabé, engalana
la Vida de la nostra rassa humana!—

Y aixís pot saturarnos
també ab sa flayre 'l llor de la eñencia,
si arriba á coronarnos...
ab goig en la conciencia
podém cridar al Mon:—¡Teaim potència!
Potència benfactora
dintre 'ls cervells qu' esperonats s'agitan
per mil pensars á l' hora,
y junts els mil gravitan
de la Instrucció sobre 'ls piláns que 's fitan

¡Benhage la gaubansa
que dona lo Sabé, font de ventura!
Ell es l' arch d' esperança,
ell es de la Escriptura
l' hermós sagrat *manná* que 'ls cors satura.

Sens la Instrucció ¿que fòra
lo Mon? L' art divinal no existiria,
la música sonora
y ensemps la poèsia
que ha de cantar sos llórs, no vibraria.

Ella 'ns ha dat la vida
no avuy tan sols, per sempre ab sa carrera;
la dolsa Pau florida
coloma missatgera
de la existència, 'ns porta en sa dressera.

Ab Gutenberg, un dia
l' imprenta nos daná, clau de sabiesa;
y d' un Nou Mon la via
nos oferí y riquesa
el gran Colón ab sa capdal empresa.

Ab Newton la ciència
trobá un expert capdill; d' ell ab la glória
pot l' home sa potència
fer valdre, y dí en sa História
que sab el curs dels astres de memória.

Del llamp la forsa ardida
poguérem ab Franklin rompre la vía;
y ab el vapor, la vida
van dar ab alegría
Faltó per mar, Papin per terra, un dia.

Y Volta y Morse, feren
parlar ab fils de ferro á la gentada...
¡Y á la Instrucció degueren
sa glória, celebrada
hont vulla que 'l Progrés fasse sa estada.

Ella es la base noble
del bé d' aquesta vida; la fonteta
que regalima al poble
el néctar, satisfeta
de goig y de ventura may desfeta.

Es inclita bandera
del sant Progrés que 'l benestar ens dóna,
es típica senyera

del poble, que ambiciona
tan sols la Pau y del Sabé corona.

Es la clau d' or hermosa
qu' ens obra 'ls grans misteris de Natura,
y ab música agradable
de pastoril frescura
als pobles fá germans de sa ventura.

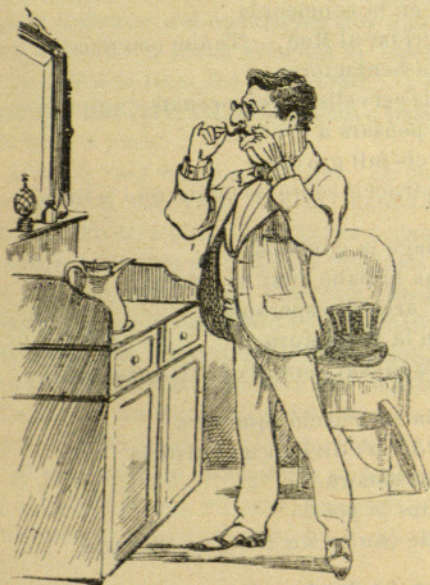
Ella es de nostra terra
la base de l' História y sas proesas,
puig que en els cors s' enterra
en forma d' ardidesas
y en feixos de recorts per mil grandesas.

Ella las Lletres totas
á l' home fa estimar ab gran fal-lera,
y com concert de notas
divinas, la encisera
Déesa de las Arts amoixa entera.

Ella la gallardia
dels ritmes del gran Lope y de Cabanyas,
d' Herrera la maestria,
y las passións estranyas
de Byron y Espronceda, com montanyas
de llòrs, pe 'l Món arrela;
somriu de sos ben-fets als que la cuydan,
y en fer nous adalits sempre 's desvela,
y 'ls bálsams del Sabé pe 'l Mon se buydan.

J. AYNÉ RABELL.

UN MICO

—L' Angelita, la vehineta americana,
sembla que m' ha tirat l' ull!—M' hi presen-
taré irresistible...

—¿Hi es D.ª Angelita?
—Sí senyor; passi.
—(¡Aquet mico no 'm fa goig.)

ÍNTIMA

Un altre dia que se 'n vá...

Que trista
es la posta d' avny, hermosa meva!
Que curtas han sigut las bellas horas
qu' hém passejat pel bósch!...

Gran xerradissa
d' aucells esbojarrats, murmuri d' ayguas,
ombra frescal y juraments y besos,
tot ha passat per sempre!...

Y ara, tristos
com si sufrissim fonament, cap-baixos,
torném al poble...

Sents? ens hi demana
la veu de la campana majestuosa,
ens hi crida 'l repós, com ens hi empenyen
els pagesos qu' avansen rera nostre
y aquell pastor que ab son remat devalla
de la montanya asprosa...

Aném depressa,
que la llum vá minvant y venen ombres,
y las ombres t' espantan y m' espantan...
á tots dos ens fan por...

Y nostra vida
es com un' ombra eterna: demá finan
aquestos días de plaher, hermosa;
demá la llum del sol en altrás terras
vindrá á trobar-me...

Lluny de tu, ma vida,
no podré viure...

Y tu, eura ufanosa,
cuan te manqui 'l teu arbre ¿tindrás foras

per seguir dreta?...

Oh, Deu!... Si, nostra vida
es com un' ombra eterna: es un misteri
nostre passat, nostre present es negre
y l' avenir esglaya...

D' un cop siga
el gosar ó 'l sufrir nostra consigna!...
Que fini aquest duptar que 'ns esborrona!...
No ploris... sempre igual!... Sempre mos llabis
t' han de parlar de penas!... Oh, consolat!...
no vull veure 'ls teus ulls tots plens de llágrimas:
els vull veure seréns com si parlessim
de l' amor nostre...

El nostre amor! la sola
vritat! la sola llúm!...

Llúm mes segura
que la del sol mateix: la del sol mimva;
nostre amor es igual, igual per sempre...
Ni ha conegut els núvols de tempesta,
ni ha conegut las postas!

ANGEL MONTANYA.

PENSAMENTS

No hi creguéu ab la modéstia del artista que hagi
dormit durant un día en un llit de llores; ab l' ade-
mán us farà l' humil, mes en son interior hi esclatará
la febre de la vanitat.—A.

S' observa en l' home una tendéncia en escullir el
sen inferior.—Victor Hugo.

COMPROMETEDOR

—¿Quin efecte li deuré fer á l' Angelita?
EL MICO: Aquet senyó está molt cap-
ficat.

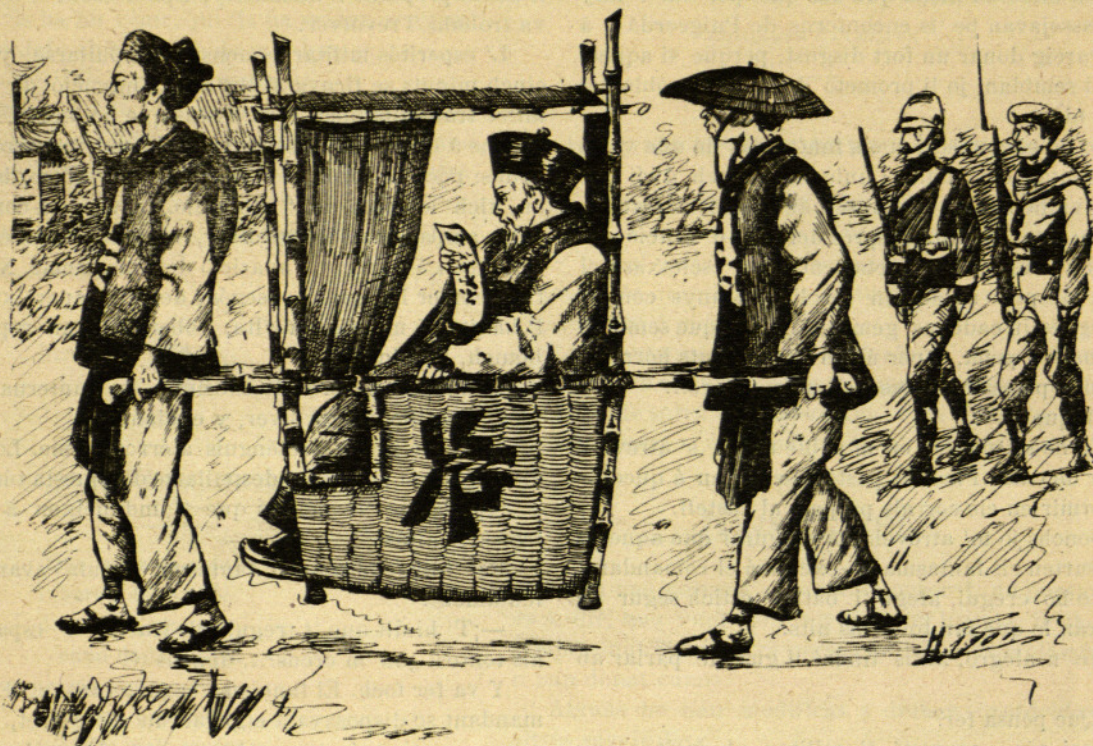
—¿¿Angelita!!!
—¿Qui es vosté?
—(Ja ho he dit que aquet malehit ani-
mal me 'n faria alguna!)

PLANAS ARTISTICAS

Registre domiciliari (Cuadro de J. Romero de Torres)

COSAS DE LA XINA

LI HUNG-CHANG, Virrey de Petchili, passejantse en sas possessions de Tao-Tan

EL CASTELL DELS FANTASMAS

De las altas murallas que en altre temps rodejaren la casa senyorial, no quedavan mes que 'ls fonaments; las grans rocadass que havian resistit las embestidas de milers de sitiadors y enginys de guerra, anavan cayent derruhidas pe 'ls anys, y en sa cuyguda s' apilotavan en els fossos, y 'ls tapavan, y 'l castell perdía la seva etxura de fortaleza pera quedar reduhit á un rónech casat en ruínas.

Feya molts mesos que 's contavan d' ell en el poble rondallas y llegendas qu' esparveraban; las donan feyan la senyal de la creu molt devotament al sentir parlar del castell, y 'ls homes, fins els que tenian fama d' esperitosos, no s' haurian atrevit á passar de nit per devant de la porta coreada del casat, pes res del mon.

Si se 'ls hi preguntava quin era l' origen d' aquella por, responian senyantse:

—Els fantasmas s' han fet amos del castell, y pobre del que s' hi acostí!

Y n' obstant y aquest temor supersticiós, els invisibles fantasmas no havian causat may el mes petit dany á ningú.

* *

Un dematí arribá al poble un batalló d' infanteria que procedent de Figueras anava de guarnició á Girona.

El comandant demaná allotjament per la seva tropa, y al poch rato se li presentá el batlle.

—Senyor comandant, va dirli, el poble es molt petit, y será difícil trobarhi comoditats; en cada casa

tindré que inquirirhi vint soldats; en cuant á vosté y als senyors oficials me será impossible trobalshi allotjament digne de vostés...

—M' estranya, objectá 'l jefe, la seva contesta; desd' aquí veig un edifici en el que ab tota comoditat me sembla que podrian allotjarshi tres companyias.

Y allargava 'l bras senyalant el castell.

—¡Reyna Santissima!... Allá si qu' es impossible, exclamava 'l batlle fent la senyal de la creu.

—¿Per quina ra' ó?

—Es que allí... en el castell... hi habitan els fantasmas.

—¡Hola! De manera que tenim sombras y esperits en el poble. No 'm desagradaria toparme ab ells—afegí 'l comandant en tó de mofa.—Bueno, bueno, que s' allotgi la tropa; nosaltres en tindrem prou ab la sala de sessions del municipi, ab permis del senyor batlle.

—No hi tinch inconvenient.

—Tampoch n' hi tindrà de dinar ab nosaltres?

—No senyor.

—Donchs á las dotse l' esperém.

* *

Els pobres assistents tots atrafagats, arreglántse-las á la seva manera, varen lograr reunir el servey de taula pera vint cuberts: aixís es que cuan els que havian de dinar ocuparen els seus llochs, si la taula no estava guarnida ab molt luxo, tampoch hi faltava lo mes precis.

Al arribar á las postres, el comandant, dirigintse á la autoritat del poble, va dirli:

—Senyor batlle, vosté comprendrá que tots nosal-

tres desitjém saber si 'ls fantasmas d' aquet poble son de la mateixa mena que uns que per 'llá l' any 80 se passejaven pe 'ls encontorns de Puigcerdá y á quins vareig donar un fort disgust, perque si aquets se 'ls hi semblan, jo li prometo deixarni 'l poble net en una nit.

—Jo no sé com serian els fantasmas de que vosté parla, senyor comandant; unicament puch dirli que els que viuen en el castell son de la pitjor calanya. Escoltin; tótas las nits després del toch d' oració, comensan á veurers llumanetas entre las esceletxas del castell; després se senten sorolls estranys com si arrossegessin cadenas, geméchs fondos que semblan d' animas en pena, y per últim cruiximents horribles com si petessin els ossos d' un sepulcre...

—¿Y que més?

—No ho sé, perque en el poble ningú s' atreveix á sortir de casa. Fins els pastors se negan á quedar-se á dormir en els corralers propers al castell.

—Donchs jo m' atreveixo á assegurar que aquesta nit no surten els fantasmas!—exclamá el comandant.

—No ho cregui, afegi 'l batlle, estich segur de que farán lo que fan totas las nits.

—Me 'n alegro, aixís tindré 'l gust de parlar ab ells.

—¿Que pensa fer?

—Casi rés,—contestá 'l militar ab molta sang freda—anar á dormir al castell.

—Y nosaltres l' acompanyarém, comandant!—saltaren á coro 'ls oficials.

—No senyors, de cap manera. Vull anarhi sol.

—Aixó es una bojeria—objectá 'l batlle ab espantadissa entonació.

—Será una bojeria, pero estich resolt á cometre-la.

Y dirigintse á un assistent, en tó de xansa afegi:

—Eh, Fernandez, si tens por te la passas, pero are mateix te 'n vás al castell y en el saló més gran que trobis m' hi arreglas un llit; dessota 'l coixí m' hi colocas el revólver y 'm preparas la llanterna de campanya.

Y un cop fora l' assistent, continuá:

—Veurém si hi ha fantasmas que resisteixin un' unsa de plom en el cos. Afortunadament tinch bona puntaria y crech que aquesta nit no m' tremolará 'l pols.

Els esforços del batlle pera ferlo desistir de sos propósitos varen esser inútils. Aixís vá quedá acordat, entre l' espant del batlle y 'ls aplaudiments y riallas de l' oficialitat.

**

Arrivá la nit, qu' era una nit tranquila, dolsa, com ho solen ser las de primavera. Després de sopar, el comandant va dirigir-se cap al castell. Ab la ajuda de la llanterna comensá á registrar el casalot; la pols y las trenyinas cubrían per complert las parets y 'ls sostres. En alguns indrets s' hi veyan nius d' aurenetas.

—Se coneix que 'ls fantasmas son poch amichs de comoditats cuan tenen el seu palau en complerta deixadés. No 's troba ni una cadira vella hont seure.

Y continuá 'l seu exámen; poch després va dei-

xarse anar sobre un catre de tela, qu' era el llit que li havia preparat l' assistent; palpá dessota 'l coixí; va trobahi 'l revólver.

L' esperitós militar comensá á despullarse, y als cinch minuts se ficava al llit ab l' intenció de dormir-se tranquilament. Mes, avans que ho logrés, arribá fins á ell un soroll esmortuít de cadenas arrossegadas; poch després, el reflecte d' una llúm dissipá un xich lo fosca de l' habitació. Llevors el comandant, amparantse del revólver, va sentarse en el catre, resolt á esperar l' aparició dels fantasmas. No vá transcorrer llarg temps; segóns després, apareixia en l' habitació una figura alta, coberta ab un ropatge blanch, lluminós...

El militar, després d' encendre la llanterna, aixicá 'l gatillo del revólver, y exclamá:

—Es inútil que pretenguis aterrorisarme. Lo que vas á fer are mateix es despullarte d' aquesta túnica, y explicarme 'ls motius que t' induheixen á disfressarte aixís!

Per tota contesta 'l fantasma seguía avansant lentament.

—¡T' hi dit que 't treguis els trastos d' espantar als tontos! ¿no 'm creus?... donchs tò.

Y va fer foch. El fantasma seguía avansant. El comandant se disposava á etgegar un altre tret, pero avans que tingués temps d' apuntar el revólver, el fantasma va tirarli demunt del llit un objecte: era una bala exactament igual á la que debía haver eixit del canó del arma.

No per aixó 's dongué per vensut el soldat; allargá 'l brás, dihent:

—¡Hi errat el tiro; are afinaré mes la punteria!

Y torná á fer foch; el fantasma li retorná la bala.

Llavoras si que perdé un bon xich la serenitat; el valent comandant, pálit, victima ja d' aqueix terror que prové d' un perill desconegut, va llensarse fora del llit, reboté 'l revólver y empunyá 'l sabre, disposat á abrahonarse contra 'l fantasma; pero avans que tingués temps de descarragá el primer cop, el fantasma se llensá als seus peus, exclamant:

—¡No, per l' amor de Deu, no 'm mati!... Soch un infelis qu' estima y que 's val d' aquet medi pera poder veurer ab llibertat á la dona estimada!...

—¡Idiota, mercixerías que 't passés de part á part, sense compassió! Vaja, á terra aquet vestit; vull véure 't la cara que segurament será d' estúpít.

El fantasma obehí; 's destapá la cara. ¡Era 'l batlle!

El comandant després de contemplarlo un moment ab gran sorpresa, afegi:

—Mereixería que 'l matés. ¡Vaya una manera de vetllar per la tranquilat del seus administrats!—Pero hi ha una cosa que 'l disculpa: ha dit qu' estima. Are necessito sapiguer qui es ella...

—Es... la filla del manescal.

—¿Son casats vosté ó ella?

—No senyor; ella es soltera, jo viudo. Pero ¡ay!... el manescal no 'm pot veure ni en pintura.

—Aixó es lo de menos. O vostés se casan ó avans d' una hora el poble sabrá la jugarreta del seu batlle.

En aquest moment, els oficials entravan en la sala del casalot, y al veurer al batlle y al sentir las

últimas paraulas del comandant, esclafiren en una riatlla.

—¿Qui 'ls ha fet venir, qui 'ls ha cridat, senyors? preguntá 'l Jefe ab bon xich de mal humor.

—¡El soroll dels tiros, comandant!—

En resúm; el batlle, vá casarse per intermediació del comandant, y els fantasmas no varen tornar á apareixer mes ni en el castell ni en tota la encontra-da.

Unicament els veyá... la filla del manescal.

M. CORRAT CABALLÉ.

Montanyenca

¡Que 'n vá de cofoy
l' hereu del Eloy
de má del seu noy
cami de la vinya!
travessan torrents,
devallan pendants
y abdós molt contents,
per fi, al lluny l' oviran.

Al cim d' un turó,
voltat de verdó
s' hi veu la blancó
d' aquella masia
qu' estotxa aquell vi
tan clar, pur y fi
que tant vé á endolsi
las horas més tristas.

Rihent y parlant
dels jorns que vindrán
se van allunyant
ab goig de la vila,
y 'l Sol explendent
en el firmament
se veu, com dihent:

—¡Pobrets! ¿Qui ho diria?—

Ab pás mitj mandrós
arriuan al trós
y 'ls ne surt el gós
saltant d' alegría;
més ¡ay! la grogor
dels pámpols fa pór
y diu:—Tot ha mort,
fill meu de ma vida!—

Avall, pensatiu
s' entorna y al riu
(segons tothom diu
l' Eloy vá y s' hi tira)
creyent que may més
veuria 'ls cellés
replens d' alló que 's
tan bó per dir missa...

S. BORRUT Y SOLER.

FOLK-LORISME

MODISMES CATALÁNS

Fer com las montanyas de Bagur, pujan y baixan

S' usa al parlar d' una persona que ha anat á mes y que gasta orgull pera demostrar que dia vindrá en que tornarà á menos.

Las montanyas á que fa referéncia no son altra cosa que unas dunas, ó siguin una especie de montanyetas de sorra que existeixen vora 'l mar, y que segons el vent s' engrandeixen ó s' enxiqueixen.

DONARLI CUMÍ

Cuan una persona no se sab mourer d' un puesto, es á dir, que vagi molt sovint á un mateix lloch ó sempre junt ab un altra persona dihem: «Sembla que li han donat cumí».

Alguns ho han modificat y diuen *cantáridas*; altres *seguidillas*.

La paraula cumí deriva del llatí *cuminus* que significa d' *aprop*. Segóns ens diu Teofrasto, el cumí com mes se maleheix mes creix y per aixó veyém que 'ls antichs italians, igual que ab l' aufábrega feyan els grechs, al sembrarlo acompayavan aquesta operació ab insults y paraulas mes ó menos aspres.

A Grecia tenen el cumí com á símbol d' amistat.

A Bolonia donan cumí als coloms ab l' esperança de férlos hi pendrer afició á la casa y retenirlos á ella; també cuan una persona no vol deixar á un altra diuen lo mateix que aquí Catalunya: «Li deuhen haver donat cumí.»

A Roma com á Bolonia també 'l donan als coloms en substitució de la verbena ó *herba colombiana*, com ne diuen els italiáns, que 'ls hi donavan en temps antichs.

Alguns, aquí á Catalunya, també 'l donan als aucells per' amansirlos; hi ha qui en substitució els hi dona pinyons.

En el Canavere, (Piamont), cuan las gallinas se apartan massa de la casa hospitalària se 'ls hi dona una mica de cumí barrejat ab el menjar; en el mateix país las noyas pretenen ferlo dragar als seus xicots perque no las olvidin; y aixís es que cuan un d' ells ha d' allunyar-se de la població li fan beure alguna cosa ahont avants n' hi han barrejat una mica en polvo.

Si pretengués fer una història de la representació del cumí en la superstició de la majoria de las nacions, fora feyna molt llarga; pero com que no m' he proposat altra cosa que anar á buscar l' origen de aquet modisme que 'l trobém en la etimología de la paraula *cumí*, ó mes ben dit, que es oriünd d' Italia, poso punt final atrevintme cuasi á assegurar que aquet modisme es general en tots els pobles del occident.

Per Nadal, pas de pardal;
 Per San Esteve, un de llebra;
 Per any nou, un de bou;
 Per Sant Silvestre, per la porta ó la finestra;
 Y pe 'ls reys, ase es qui no ho coneix.

Per denotar que per Nadal comensa á allargarse el dia.

Cuan l' any comensava en el dia primer de mars, á Egipte se celebravan certa classe de festas que venian á ser lo que avuy es el *Carnestoltas*; cuan va ser reformat el calendari y l' any comensá al primer de janer no deixaren per aixó de celebrarse.

Anavan aquestas festas dedicadas al solstici de la tardor, al solstici que comensa el dia de Nadal y acavava el dia de la Epifania, el dia dels Reys.

A Roma y á Toscana del nom Epifania n' han fet la paraula *Befana*, entenentse per tal una bruixa á la cual s' allunya ab els estrepitosos sons de bocinas, corns y trompetas de cristall. Se comprén clarament que aquesta bruixa no es altra que la *estació tenebrosa* que retrocedeix á mida que s' allargan els dias.

Aquí, á Barcelona, y sobretot en las barriadas de Hostafrancs y Sans, hi ha la costúm de que uns cuants dias abans dels Reys, á las primeras horas del vespre, la canalla va pe 'ls carrers tocant unas trompetas de lluna y diuen que ho fan *per cridar als Reys*, però se comprén que aquesta costúm no es res mes que una reminiscencia de la que doná origen á la *Befana* de Toscana y Roma.

Fora llarch descriure las festas aquestas que s celebravan á Egipte en honor al solstici de la tardor, pero recomano á mos lectors que las llegeixin en l' obra intitulada *Kaleidoscopio del Carnaval, per Eblis.-Barcelona año 1851*, plana 10, párrafo según y següents.

Després de cayguda la pedregada tocar á mal temps.

Els antiehs Germáns ja veyan en las tempestats quelcom de sobrenatural y las atribuhian al poder del seu dèn Donnar. Mes tart cuan caygueren, victimas de la predicació del Evangeli, els dèus pagáns, el dimoni y las bruixas prengueren el púesto al déu Donnar, y desde allavors l' home no vegé en las tempestats sino un poder tenebrós y feréstech que l' arrossegá irresistiblement cap á la superstició.

Moltas son las que tenim á Catalunya referents al temporals, pero la mes arrelada, si be va desapareixent, es la del *tocar á mal temps*.

Creencia es del poble que si cuan se veu una nuvolada que porta pedra, se tocan las campanas de l' iglesia y s'exposa el Santíssim Sagrament, avants de que aquesta entri en el terme, desapareix.

Segons els canonistas la campana es el simbol del predicador y sa duresa representa la inflexibilitat y el valor del encarregat d' ensenyar l' Evangeli (Diccionari Enciclopédich, tomo 4.^{rt} plana 352 columna primera.)

En algunas campanas antiguas, segons diu el senyor *Inocencio*, de Burgos, hi havia vist grabat lo següent:

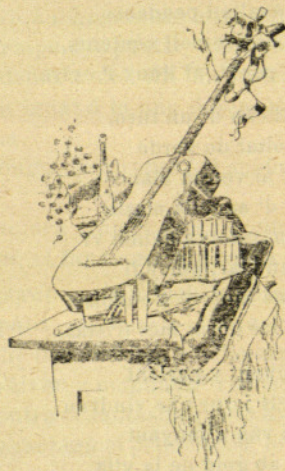
«Llamo á los cristianos
 espanto á los demonios
 y ahuyento los nublados.»

Tenim que en molts punts de Catalunya creuen que la pedregada la portan las bruixas. Estant en aquesta creencia y sapiguent que la campana *predica l' Evangeli* y per lo tant *espanta als dimonis*, que es lo mateix que diguessim las bruixas, no es estrany que las toquin per allunyarla.

Explicat el perque de tocar á *mal temps* sols falta sapiguer, per tenir el modisme, que la pedregada sempre es dolenta pe 'ls camps y espatlla las viandas y per lo tant que es inútil tocar las campanas per anar contra ella cuan ja ha passat.

Per aixó s' usa el modisme de que *després de cayguda la pedregada tocar á mal temps* per denotar que un cop está fet el mal es inútil volguerhi posar remey.

GENEAL GINESTÁ PUNSET.

CANTARS

Moraneta n' es la Verge,
 la verge de Montserrat.
 Moraneta n' es la noya,
 la noya que estimo tant.

¿Veus al cel quina estrelleta?
 Donch si tu estessis allí,
 fins allí dalt pujaria
 per poderte possehi.

Si m' estimas digaho promte
 y veurás que felis soch.
 Si no m' estimas, no ho diguis,
 porque 'm tornaría boig.

Per fer las donas hermosas
 tingué una *modelo* Deu.
 La *modelo* va fugirli
 y are s' está al devant meu.

JOAN VICÉNS.

Espectacles

EXTRANGER

Paris.—Dissapte va tornar à actuar el teatro de la *Porte-Saint Martin*, reprenent el gran actor Coquelin el seu paper de *Cyrano de Bergerac*.

—El teatro *Antoine* obrirà 'l divendres sas portas tal vegada ab la *reprise* de *Blanchette*, y mes tart *Boubouroche*.

—El gran colisseu *Geant-Columbia* desapareix. L'edifici de la *Porte Maillot*, tan ben situat, ha sigut adquirit per un empresari anglès que l'ha transformat completament. Are s' en dirà teatro *Metropolitain* y s' hi representarán espectacles sensacionals;

un d' ells farà l' ilusió d' una gran cassera del lleó per una comparsa boer y soberbis negres, vehins del llach *Tchad*, que segons diuhen constituirà un magnífich é interessant programa.

Bruselas.—En las Galerías d' aquesta capital, comensarán el dia 17 las representacions del últim drama de Rostand, *L' Aiglón*, que será presentat ab tot luxo. L' actriu Joana Grumbach, que interpretarà 'l paper de *Duch de Reichstadt*, aixis com els artistes que tindrán á son càrrech els 40 personatges de l' obra, han sigut tots triats per la mateixa Sarah Bernhardt y l' autor Rostand, que han dirigit els ensajos.

—Pera 'l dia 15, festa de l' Assumpció, està anunciada en el *Círcul de l' Esquerra del Ensanxe*, (Aribau, 29) la representació del hermós drama de Dumas, *La Dama de las Camelias*, posat en escena pe 'l Sr. Torelló.

—En el *Ateneu del Ensanxe*, (Granvia, 212) se posarán en escena 'l diumenge vinent el juguet cómich *La Vendetta* y la comedia en 3 actes *El Octavo no mentir*.

Se prepara en aquesta Societat el drama de Guimerà, *La filla del mar*, estrenantse en la pròpia funció la paròdia d' aquesta obra *La filla del mort*, original de D. Joaquim Llach.

—En la denominada *Barcino* varen representarse el dissapte passat las obretas catalanas *Mestre Olguer* y *Un cop de telas*, y la castellana *Me conviene esta mujer*, havent obtingut totas bona interpretació.

—Una companyia de sarsuela catalana y castellana, ha inaugurat una temporadeta d' estiu en el local *Las Delicias*, situat en els carrers del Marqués del Duero, Borrell y Aldana, debutant el dissapte passat ab las sarsueletas *El Alcalde interino*, *Lo somni de la Ignocencia*, *Coro de Señoras* y *Setse jutjes*.

La concurrència 'n quedà satisfeta.

—En el *Centro Lliberal Monárquich del districte 7.º* (Lope de Vega), varen representarse 'l diumenge passat la comedia en dos actes *Levantar muertos*, y la sarsueleta *Calderón*, en las que obtingueren merescuts aplausos las Sras. Castillo y Guart

y 'ls senyors Furquet, Amores, Izquierdo y Ros, per la bona interpretació que donaren a sos papers.

—El diumenge a la nit en la Societat *Berenguer*, se va posar en escena 'l drama *Las Reliquias de una mare*. La direcció, a càrrech de D. Manel Gatell, molt ajustada, distingintse els Srs. Nolla y Caro y particularment, el Sr. Tomás. La numerosa concurrència qu' omplia 'l local, sortí mes que complascuda del desempenyo de l' obra, que demostrá aplaudint estrepitosament alguns passatges de la mateixa.

—En la Societat *Coral Euterpe de Clavé*, el diumenge últim, baix la direcció del Sr. Crespo, varen representarse el drama *Arte y Corazón* y la sarsuela cómica *Con permiso del marido*, estant a càrrech els principals papers de las Srtas. Guillém y Ferrer y els Srs. Crespo, Sedó, Costafreda, Massana y Fusalvas, que hi donaren bona interpretació.

Pe 'l diumenge vinent s' anúncia la pessa *Un cop de cap*, y la sarsueleta *Música clásica*, y el dia 14 tindrà lloch el benefici del estudiós jove Sr. Sedó, pera 'l que ha pintat un elegant cartell el Sr. Vila, molt agradable y artistich.

—El passat diumenge se representá en la Societat *La Familiar Graciense*, el drama *Lo gat de mar*, que tingué un desempenyo molt acceptable, havent treballat ab voluntat tots cuans hi van pendre part.

En la mateixa Societat se prepara pera 'l pròxim dia 15, una funció composta de *Lo monjo negre* y *La torre dels misteris*.

—El dia 29 del passat y en el *Centre republicà de la dreta del Ensanche*, després de representarse la obreta *Un joch nou*, se 'n estrená un' altra en un acte titulada *¡Si que estén ben arreglats!*, original de nostre col·laborador, D. Joseph Asmarats, que va distreure de debó a la concurrència que al final aplaudí ab entussiasme a son autor.

En la funció del passat diumenge se posá en escena el drama *Valentín el guarda costas*, que baix la direcció del Sr. Biosca, va tenir un desempenyo molt regular.

—El dia 25 tindrà lloch en la Societat «*La Copeia*» (Abaixadors 1,) el benefici de nostre amic Joseph Sala, posantse en escena el drama «*El secreto de un puñal*,» (estreno) y la sarsuela «*Viva mi niña*,»

—En la denominada «*El Eclipse*» (Blanqueria 15, principal), se posá en escena el drama «*Conflicto entre dos deberes*,» mereixent especial menció la senyoreta Turrez, Srs. Rebordosa, Nogués y Valle, en son desempenyo.

Pel pròxim diumenge están en programa «*Las carbassas de Montroig*» y «*Final de un envoltorio*,»

—El diumenge passat en el *Niu Guerrer* va representarhi la comedia *La dida*, d' en Pitarrá, dirigida pel Sr. Vilaplana, y secundat per las senyoretas Alentorn, Vila y Balestroni y 'ls Srs. Mora, Carreras, Vilaplana y Amorós.

La sala plena de góm a góm.

—En el *Ateneu de Sant Antoni*, se posá en escena el drama *Ricos y pobres* y la comedia *Los demonios*

en el cuerpo, obras que interpretaren la Srta. Jorca y els Srs. Vilalta, Serrat, Esteve, Segur, Alonso y altres, baix la direcció escénica de D. Baldomero Gómez.

—Diumenge vinent en el *Circulo Provincial Leridano* se representarán las comedias en un acte de nostres estimats col·laboradors, D. J. de Argila y don Conrat Roure respectivament, *El secret d' un testament* y *La vida al encant*.

—Ab un plé complert vá tenir lloch en la societat *Jockey-Club* (Caspé, 64,) la funció a benefici del germans Vilaplana, que fóren apiadits en el drama *Muralla de ferro* y en la comedia d' Echegaray, (Miquel), *El espejo del alma*, per la bona interpretació que hi donaren tant els beneficiats com els demés companys d' escena que 'ls secundaren.

Pera 'l vinent diumenge s' anúncia una representació de la magnífica comedia de Larra, *Los corazones de oro*.

BARCELONA

Novedats.—En espera del debut de la companyia d' ópera italiana, permaneceix ab las portas tancadas.

Relâche del tot.

Tivoli. Dissapte va debutarhi una companyia de género lleuger, ab obretas líricas ja conegudas del públich y ab artistes tan coneguts com las pròpias obras.

Esperém que la esmentada companyia ens dongui a coneixe algo nou.

Gran-Via.—Ha comensat la tungada de màgicas ab la *Urganda*, qu' es, ha sigut y será un passatemps felis pera la gent menuda.

Eldorado.—Ab *Locura de amor* váren despedirse de nosaltres la Sra. Guerrero y 'l Sr. Diaz de Mendoza. Avans ja 'ns havian representat dugas obras catalanas, traduhidas al castellá, *La hija del mar* y *Tierra Laja*. Per cert que en la primera hi notarem millor execució de conjunt que en la segona, encare que no 'ns vá convenecr, aixís com tampoch el llenguatge que usen els seus personatges, y.... y si 'ns volguessim ficar en detalls y detallets ja cal que retiressim tot l' original del present número porque n' hi hauria mes de trenta columnas.

Els beneficis dels dos caps d' ala varen esser productius a jutjar per la concurrència que omplia 'l teatro.

La Sra. Guerrero va ressuscitar *Mancha que limpia*, y 'l Sr. Diaz, ens oferi la *Terra baixa* ó *Tierra baja* ó *La fin d' un viveur* segons malas llenguas.

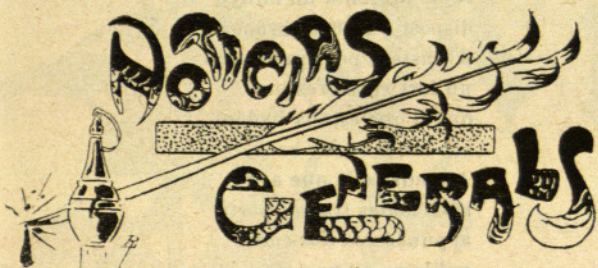
¡Bon viatge á tots y á reveurer!

CLAR Y NET

—En el *Ateneu Mataronés de la classe obrera*, va representarhi 'l dissapte passat la companyia de don Enrich Borrás el drama *La resclosa*, el monólech *Mestre Olaguer* y la pessa castellana *Los demonios en el cuerpo*.

Diumenge hi actuá un altra companyia dramática, la del Sr. Salvat, que posá en escena el magnífich drama de Feliu y Codina, *Maria del Carmen* y el saynete *Los Valientes*.

Per dissapte vinent s' anúncia en el mateix teatro, el drama d' en Pitarra, *Lo monjo negre*.

SUSCRIPCIÓN PÚBLICA

destinada á aumentar els ingresos pera 'l Monument á FREDERICH SOLER, quals donatius no podrán excedir de **una pesseta**, al objecte de donar á la suscripció carácter popular.

Suma anterior: 18'05 ptas.—D. Miquel Pérez, 1 pesseta.—C. V. Jhon Bull (Catllar), 0'50 ptas.—Frederich Fuentes (fill), 1 pta.—D. Joseph Verdaguer, 1 pesseta. Total: 21'55 pessetas.

De las cantidades recaudadas se 'n farà entrega á la *Comissió Executiva del Monument*.

(Continúa oberta la suscripció.)

*

Ab el present número repartim com á regalo á nostres favoreixedors **4 planas** de la preciosa comedia de D. Albert Llanas

LA GERMANA GRAN

*

Un periódich de París, *Le moniteur de theatres*, ha obert un certámen pera premiar el millor llibre pera ópera ó sarsuela cómica en tres actes. El llibre premiat s' entregará á un músich notable escullit per la Direcció del teatro *Bouffes Parisiens* hont s' estrenará l' obra.

*

Se 'ns diu que ja es un fet la organisació d' una companyia de sarsuela catalana que durant la vinen-

te temporada d' hivern actuará en el teatro del Tivoli dirigida pe 'l mestre Enrich Morera.

Per are sembla que han promés llibres Guimerá, Vilanova, Russinyol, Marquina, Iglesias, Gual y alguns altres autors, y com á músichs hi ha compromesos el propi Morera, y els mestres Vives, Gay, Lapeyrra, Esquerrá, Granados y Borrás de Palau.

El poeta Marquina té entregada ja un' obra que porta per titol *Emporium*, á la que posa música en Morera.

*

En el poble de Sant Antón de Vilamajor vá tenir lloch durant la nit del disapte una serenata ab que 'l jovent de la població obsequiá á las molts families forasteras que hi estihuejan.

El coro denominat *Lo Rossinyol*, que tan acertadament dirigeix el mestre D. Ramón Bordas, cantá ab molta afinació várias pessas del seu repertori, entre ellas *De bon mati*, (Clavé) y 'l vals *¿Es servida?*, d' en Masbernát. Després el coro vá esser obsequiat en la Masía del *Delma* pe 'ls forasters Srs. Peix, Soria y Negre, ab un refrésh, al que hi concorregué casi tota la colonia forastera, entre quinas families hi brillavan las dels Srs. Milá y Argila, estimats amichs nostres.

Pel próxim dissapte s' ha organisat un concert de música clássica en la sala del Cassino, baix la direcció del mestre Sr. Biscarri, y en el que hi pendrá part l' esmentat coro *Lo Rossinyol*, y altrás notabilitats musicals qu' estihuejan en aquella pintoresca població.

*

Nota consoladora del diumenge passat.

«En més de vint capitals de provincia y en uns doscents pobles y poblets s' han celebrat corridas de toros que han esventrat uns cinch ó sis cents caballs.»

¡Y tot aixó en un sol día!

Els xinos encare no s' han atrevit á tant.

¡Visca la regeneració espanyola!

¡¡¡¡Viscaaaaaa!!!!.....

*

El general Roberts acusa als boers de gastar bales dum-dum.....

Paciencia mister; aixó no proba més sino que 'ls inglesos las varen portar al Transvaal.

Y 'ls boers las deurían pendrer en una de las pallissas als inglesos.

*

Han entrat á formar part d' aquesta Redacció els coneguts literats D. Joan Oliva Bridgman, D. R. Có y Borrell y D. R. Surifiach Senties.

Proximament 'ns ajudarán en nostra tasca periodística altres coneguts escriptors de veritable valúia literaria.

Epigrama

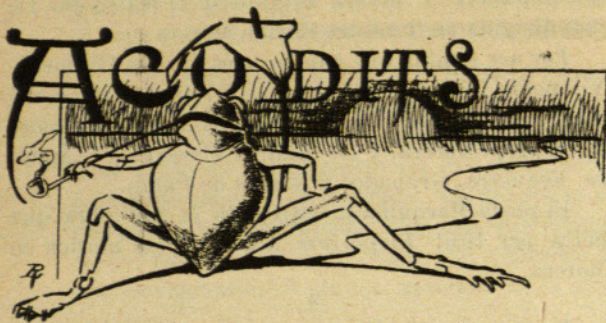
Diu la filla d' en Guillém;

—Me caso ab un mestre d' obras

que 's diu Rich... May serém pobras.

¡Com mes fills, mes Richs serém!

J. MONTABLIZ.

Don Jaume, qu' es un senyor bastan panxut, y s' ofega, després d' una passejada molt llarga, arriba al Ate-neu y entra en el saló de lectura.

—Voldria un volum—diu.

—¿De quin autor?—fa 'l bibliotecari.

—De cualsevol; es per sentarmhi á sobre; com trobo las cadiras tan baixas...

*

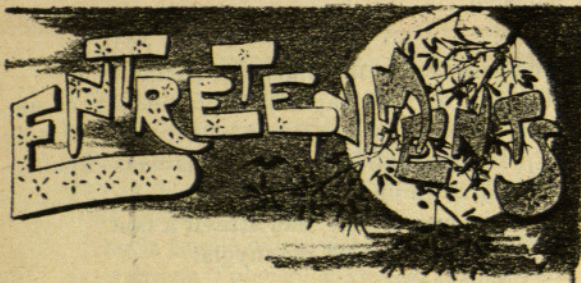
—Una senyora, parroquiana d' una carniceria, te 'l apritxo de pesar el seu nen, criatura de pochs mesos.

—¿Vol tenir la bondat de veurer quant fa aquest bordegás?

—Si senyora, si.

El carnicer agafa á la criatura, la coloca sobre una báscula, y després de contar, exclama distret:

—Ja está; tres carniceras y nou unsas... ab els ossos y tot.

TU, NO BADIS

ó

EL TRIUNF DE LA CRISTINA

Xarada

Era la *Hu-dugas-cuarta*
una certa xicota
que treballava al *Blau*
feya tres anys á vora.
Ab una *dos-tres* seva
vivía ab pau y ab honra
per' llá al *Camp de 'n Grassot*
ab tot y estar magrota.
Tenia relacions
ab un minyó molt pobre
que de ser *hu-dos-tres*
n' hi daba moltras provas.
Ella que de *total*
no hu semblava pas gota
un día 'l va plantar

ab molta mala sombra.

Y un altre 'n va trobar
que va escoltársel prompte;
era un home petit
pro ab una bossa grossa.

Mes era tan mussol

que se 'l veyá á tot' hora
distret y badant sempre
com un pagés de fora.

Aixó á la *Hu-dugas-cuarta*

la va atipar ben prompte
perquè un home que badi
no pot pas ser gran cosa.

Per la plassa de Santa

Tres-cuarta, la xicota

anava un día ab ell

á comprá alguna cosa.

Cuan véuhen que al devant

sense donarse compte

se 'ls presenta un minyó

dispost á mourer bronca.

Al instant pér' quell lloch

un fort revés ressona

que 'l que estabá badant

reb *sense badar* boca.

Al veure ella que aixó

molt malas trassas porta

al punt *tersa-dos-cuart*

enfilarse en un cotxe.

Y mentres el rivals

s' estant rompent la closca

ella está ab el cotxero

brenant á la font *Groga*.

J. Staramsa

Targeta

U. MAPELL

TIANA

Formar ab aquestas lletras el titul d' un drama ca-talá.

Joseph Alonso

Soluciones als del número 5

Xarada: Es-ta-tu-ra.

Geroglífich: El se curt de geni es una calamitat.

CORRESPONDENCIA LITERARIA

Pau Clariana: No senyor, no molesta. El *Plany* queda en cartera.—*A. Paz Torrents*: Potser puga arreglar-se.—*Agustí Culilla Gil*: Es susceptible de millora; ja procurarém ferla publicable.—*Jotabeeme*: No es d' interés.—*J. Duró y Gili*: Entra en torn.—*J. V*: El sonet es ri-piós; sols aprofitarém algún cantar.—*Frederich Llach*: No 'ns serveix.—*Joan del poble*: Envihi un altra cosa més passadora.—*Angel Montanya*: Va molt bé; gracias.—*Francisco Castellá*: No 'ns agrada ni agradará á ningú.

J. Collazos, impresor.—Plassa de la Igualtat, 3